

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN PHỔ BIẾN PHÁP LUẬT NHẪM BẢO VỆ QUYỀN, LỢI ÍCH CHO ĐOÀN VIÊN VÀ NGƯỜI LAO ĐỘNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

 HOÀNG THANH XUÂN*

Ngày nhận: 05/03/2018

Ngày phản biện: 20/03/2018

Ngày duyệt đăng: 13/04/2018

Tóm tắt: Tuyên truyền giáo dục là một trong 3 chức năng cơ bản của tổ chức Công đoàn Việt Nam. Chính vì thế, để bảo vệ quyền lợi ích hợp pháp chính đáng cho đoàn viên, người lao động trong giai đoạn hiện nay, tổ chức Công đoàn cần không ngừng tăng cường công tác tuyên truyền giáo dục người sử dụng lao động và người lao động nhằm nâng cao nhận thức về chủ trương đường lối của Đảng chính sách pháp luật của nhà nước, trong đó có kiến thức pháp luật về lao động và công đoàn.

Từ khóa: Tuyên truyền; Truên truyền giáo dục; Phổ biến pháp luật; Bảo vệ lợi ích người lao động.

STRENGTHENING THE DISSEMINATION OF THE LAW IN ORDER TO PROTECT THE RIGHTS AND INTERESTS OF MEMBERS AND EMPLOYEES IN THE CURRENT PERIOD

Abstract: Propaganda education is one of the three basic functions of the Vietnam Trade Union. Therefore, in order to protect legitimate legitimate interests of union members and workers in the current period, the Trade Union organization should constantly enhance the propaganda and education of employers and workers. This is to raise the awareness of the line leader of the Party of State's legal policies, including the legal knowledge of labor and trade unions.

Keywords: Propaganda; Education; Law dissemination; Protect workers' interests.

Một trong những nhiệm vụ của các cấp công đoàn là tham gia tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước đến đoàn viên và người lao động; tuy nhiên đây là một “chủ đề” rất rộng và có liên quan mật thiết đến hoạt động bảo vệ quyền, lợi ích đoàn viên và người lao động của Công đoàn. Bộ luật Lao động, Luật Công đoàn và Điều lệ của Công đoàn Việt Nam đã thể hiện rất rõ chức năng và nhiệm vụ của Công đoàn trong hoạt động tuyên truyền giáo dục. Trong quan hệ lao động để thực hiện nội hàm công đoàn bảo vệ quyền, lợi ích của đoàn viên và người lao động tuyên truyền, giáo dục nhằm nâng cao hiểu biết về pháp luật về lao động, pháp luật về công đoàn bao gồm: *phổ biến kiến thức, hướng dẫn thực hiện và giải đáp, tư vấn* không chỉ cho người lao động, cán bộ công đoàn mà cả người sử dụng lao động là nhiệm vụ hết sức rất quan trọng. Trong bối cảnh hiện nay, công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật cho đoàn viên và người lao động cần tập trung vào một số nội dung cơ bản sau:

Thứ nhất, Trước hết phải quán triệt nêu cao nhận thức cho cán bộ các cấp công đoàn từ Trung

ương đến cơ sở về tầm quan trọng của công tác tuyên truyền, giáo dục phổ biến pháp luật lao động và công đoàn, coi đây là biện pháp để nâng cao hiểu biết cho các bên trong quan hệ lao động. Khi đoàn viên và người lao động hiểu biết về quyền và nghĩa vụ của mình sẽ nêu cao nhận thức, tự giác chấp hành pháp luật, nội quy, quy định của doanh nghiệp; khi hiểu biết về vai trò, quyền và trách nhiệm của công đoàn giúp họ tin tưởng, kỳ vọng, cộng tác và gắn bó với tổ chức công đoàn, là động lực để công đoàn hoạt động thiết thực để bảo vệ, giúp đỡ người lao động hiệu quả. Người sử dụng lao động hiểu biết về pháp luật về lao động và chức năng, nhiệm vụ công đoàn sẽ chấp hành đầy đủ các quy định, thực hiện các chế độ chính sách đối với người lao động, tôn trọng quyền công đoàn, phối hợp với công đoàn tổ chức tốt các hoạt động để chăm lo lợi ích đoàn viên và người lao động.

Các cấp công đoàn, nhất là công đoàn cơ sở cần xác định thông tin, hoạt động thông tin là trợ thủ đắc lực, là môi trường xã hội, cơ sở tinh thần và đời sống văn hoá tinh thần để truyền tải các

* Trường Đại học Công đoàn

chính sách, pháp luật và việc thực thi pháp luật đến đoàn viên và người lao động. Đối với cán bộ công đoàn, khi được trang bị kiến thức về pháp luật đầy đủ sẽ là lực lượng tuyên truyền, phổ biến có hiệu quả những nội dung liên quan đến quyền, lợi ích đoàn viên và người lao động, sẵn sàng tư vấn, giải đáp hỗ trợ kịp thời khi đoàn viên và người lao động có nhu cầu. Ngược lại, nếu cán bộ công đoàn không am hiểu đầy đủ pháp luật, thì không thể phổ biến cho đoàn viên và người lao động được, không phát huy vai trò đại diện của công đoàn trước cơ quan pháp luật, cũng như trước người sử dụng lao động. Lúc đó không chỉ quyền, lợi ích của người lao động không được đảm bảo, mà việc thực thi pháp luật cũng sẽ không nghiêm túc, dẫn đến quan hệ lao động thiếu ổn định sẽ không tạo ra động lực để đẩy mạnh phát triển sản xuất kinh doanh hiệu quả, lợi nhuận của doanh nghiệp cũng sẽ giảm sút, việc làm, đời sống của đoàn viên và người lao động sẽ bị ảnh hưởng trực tiếp.

Thứ hai, Tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật lao động, công đoàn cần chọn lọc, tập trung vào nội dung thiết thực, cụ thể như sau:

i) Chính sách của Nhà nước về lao động theo Điều 4 Bộ Luật lao động. Nhà nước có trách nhiệm là bảo đảm quyền và lợi ích chính đáng của các bên của người lao động và người sử dụng lao động; thể hiện nguyên tắc bình đẳng, đúng pháp luật; hỗ trợ tạo điều kiện các bên trong việc đào tạo nâng cao tay nghề, kỹ năng nghiệp vụ; kết nối cung cầu thị trường, tạo việc làm; thúc đẩy xây dựng quan hệ lao động hài hòa, ổn định và tiến bộ.

ii) Quyền và nghĩa vụ của các bên trong quan hệ lao động quy định trong Bộ Luật lao động, Điều 5: Quyền và nghĩa vụ của người lao động; Điều 6: Quyền và nghĩa vụ của người sử dụng lao động.

iii) Quyền và trách nhiệm của đoàn viên theo Điều 18, Luật Công đoàn: Quyền của đoàn viên công đoàn; Điều 19: Trách nhiệm của đoàn viên công đoàn.

iv) Quyền và trách nhiệm của tổ chức công đoàn theo Điều 10, Luật Công đoàn: Đại diện, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên và người lao động.

Thông qua tuyên truyền, phổ biến các nội dung theo quy định của pháp luật, công đoàn cần làm rõ quyền đi liền nghĩa vụ, trách nhiệm của người lao động, vai trò của Nhà nước, cơ quan quản lý lao động và tổ chức công đoàn các cấp; nhấn mạnh tính tất yếu mâu thuẫn, bất đồng về quyền và lợi ích của các bên trong quan hệ lao động (chủ - thợ), trong kinh tế thị trường. Đồng thời kết hợp giáo dục pháp luật gắn liền với bồi dưỡng tư tưởng, tình cảm, rèn luyện đạo đức và lối sống cho đoàn viên và người

lao động trong môi trường lao động công nghiệp mang tính tập thể, kỷ luật cao, biết đoàn kết thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, gương mẫu chấp hành tốt các nội quy, quy định của doanh nghiệp, tích cực hăng say lao động sản xuất, thực hành tiết kiệm, lao động năng suất, chất lượng, hiệu quả cao, có nhiều đóng góp vào hoạt động công đoàn. Đặc biệt, cần truyền đạt cho đoàn viên và người lao động hiểu quyền lợi về các chế độ, chính sách theo quy định như chế độ tiền lương, thưởng, phúc lợi, bảo hiểm, điều kiện làm việc, bảo hộ lao động; phân biệt quyền hợp pháp và lợi ích chính đáng có thể vận dụng các biện pháp bảo vệ phù hợp, coi trọng thương lượng, thỏa thuận. Tuyên truyền nhất quán việc bảo đảm quyền, lợi ích cho đoàn viên và người lao động trên cơ sở quy định của pháp luật và hài hòa lợi ích của các bên, hướng tới sự phát triển vững bền của doanh nghiệp và nền kinh tế.

Thứ ba, Khi tiến hành tuyên truyền, phổ biến pháp luật về lao động và công đoàn cần phải chú trọng đến đối tượng được tuyên truyền là đoàn viên và người lao động, với những ngành nghề, điều kiện sản xuất kinh doanh đặc thù, nhất là các loại các doanh nghiệp dân doanh, doanh nghiệp FDI. Bởi khu vực chủ yếu này lao động phổ thông, tuổi còn trẻ, xuất thân từ nông thôn, đối tượng chưa qua đào tạo nghề chiếm tỷ lệ lớn, hiểu biết về pháp luật lao động, tác phong công nghiệp còn hạn chế. Hơn nữa, do nhận thức chưa đầy đủ về tác dụng của việc trang bị kiến thức pháp luật cho người lao động, nên nhiều người sử dụng lao động không tạo điều kiện về thời gian, địa điểm, kinh phí để tổ chức tuyên truyền pháp luật lao động và công đoàn. Mặt khác cần đặc biệt chú ý tới tính khác biệt, tính đặc thù giữa các loại đối tượng như trình độ, tâm lý, tuổi tác, giới tính, nghề nghiệp để lựa chọn nội dung, phương pháp tuyên truyền, phổ biến phù hợp. "Tổ chức khoa học, đồng bộ công tác dư luận xã hội ở các cấp công đoàn để thường xuyên, kịp thời, chuẩn xác trong nắm bắt, phản ánh tâm tư, nguyện vọng của đoàn viên và người lao động, nhất là đối tượng trực tiếp sản xuất. Xây dựng quy chế tiếp nhận và xử lý thông tin dư luận xã hội; thiết lập hệ thống định hướng thông tin trên mạng internet"¹.

Thứ tư, Đa dạng hóa, sử dụng mềm dẻo và linh hoạt các hình thức, biện pháp tuyên truyền, phổ biến tới các đối tượng đoàn viên và người lao động, cán bộ công đoàn như: tổ chức lớp học mời các chuyên gia, giáo viên, cán bộ công đoàn am hiểu lĩnh vực

¹ Báo cáo tổng kết công tác công đoàn năm 2017 của Tổng LĐLĐ Việt Nam

pháp luật, có kinh nghiệm truyền đạt; thông qua các kênh thông tin nội bộ doanh nghiệp loa truyền thanh, bảng tin, trang thông tin điện tử doanh nghiệp; các buổi đối thoại, thực hiện quy chế dân chủ... Đặc biệt là vận dụng hình thức lồng ghép tuyên truyền pháp luật ở mọi lúc, mọi nơi như thông qua các hoạt động tập thể, giao ban, hội ý công việc, thậm chí tranh thủ cả diễn đàn giải quyết tranh chấp lao động, hòa giải... Trong điều kiện công nghệ thông tin phát triển việc triển khai phổ biến kiến thức pháp luật thông qua tin nhắn, facebook, điện thoại thông minh, tin nhắn thoại, giải đáp thắc mắc qua điện thoại trở nên tiện lợi và hiệu quả.

Tùy điều kiện, hoàn cảnh, nội dung, đối tượng tuyên truyền để áp dụng các hình thức và biện pháp phù hợp. Chẳng hạn mở các lớp tập huấn chủ yếu bồi dưỡng cho cán bộ công đoàn, cán bộ chuyên môn chủ chốt, trang bị những kiến thức cơ bản và chuyên sâu, đào tạo đội ngũ cán bộ nòng cốt để trở thành những báo cáo viên, tuyên truyền viên ở cơ sở; hình thức bảng tin nội bộ chủ yếu là phổ biến các nội quy, quy chế, thỏa ước lao động tập thể; hình thức bản tin, loa truyền thanh chủ yếu thông báo các nội dung quy định mới, kế hoạch sản xuất kinh doanh, hoạt động tập thể... Công đoàn có thể tổ chức các hoạt động tập thể, diễn đàn văn nghệ, thể dục thể thao, thi tìm hiểu kiến thức, hội nghị người lao động để lồng ghép tổ chức phổ biến pháp luật, giải đáp, tư vấn những vướng mắc về chế độ chính sách trong quá trình thực hiện.

Thứ năm, Đối với công đoàn cấp trên cần đưa vào kế hoạch hàng năm, hoặc sau nhiệm kỳ đại hội, tổ chức các đợt tập huấn, triển khai pháp luật lao động và công đoàn, phổ biến các văn bản mới ban hành, tổ chức hội thảo khoa học về các chủ đề có liên quan, chia sẻ kinh nghiệm của công đoàn trong việc tham gia bảo vệ quyền và lợi ích đoàn viên và người lao động; tổ chức gặp gỡ giao lưu giữa cán bộ công đoàn lãnh đạo Đảng, chính quyền với đông đảo người lao động tại các doanh nghiệp, nhân ngày hội pháp luật, tháng công nhân, tết sum vầy... Khi có văn bản mới về chế độ, chính sách Tổng Liên đoàn và các Liên đoàn Lao động tỉnh, thành phố, Công đoàn ngành căn cứ vào kinh phí có thể xây dựng kế hoạch soạn thảo và phát hành các tài liệu (tờ rơi) và chuyển tới các công đoàn cơ sở, phát đến từng đoàn viên và người lao động. Điều quan trọng là công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật lao động và công đoàn của các cấp công đoàn phải làm thường xuyên, bền bỉ, tránh hình thức, hoặc chỉ rộ lên trong những ngày kỷ niệm có tính chất lễ hội, phong trào bề nổi, sau đó lại im ắng.

Thứ sáu, Tổng Liên đoàn Liên đoàn Lao động Việt Nam, các Liên đoàn Lao động tỉnh, thành phố,

Công đoàn ngành Trung ương và công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở cần phải đặc biệt chú trọng đến thiết lập mối quan hệ phối hợp mật thiết, hợp tác chặt chẽ với cơ quan văn hoá, thông tin để tận dụng hiệu quả các nguồn lực trong việc đẩy mạnh hoạt động thông tin, phổ biến pháp luật lao động và công đoàn. Chỉ đạo các phương tiện thông tin hệ thống công đoàn, cán bộ chuyên trách (ban Tuyên giáo, ban chính sách - Pháp luật), các trung tâm, văn phòng tư vấn pháp luật của công đoàn, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến, giải đáp kiến thức pháp luật. Các cấp công đoàn, nhất là công đoàn cơ sở phải coi thông tin, hoạt động thông tin là trợ thủ đắc lực, là môi trường xã hội, cơ sở tinh thần và đời sống văn hoá tinh thần để truyền tải các chính sách, pháp luật và việc thực thi pháp luật đến đoàn viên và người lao động. Củng cố, sắp xếp, có cơ chế phát triển các cơ quan báo chí, xuất bản công đoàn đủ mạnh, đảm bảo thực hiện các nhiệm vụ chính trị của tổ chức công đoàn. “Củng cố, phát huy một số phương thức cơ bản thực hiện nhiệm vụ tuyên truyền, vận động của tổ chức Công đoàn; sử dụng có hiệu quả những ứng dụng tích cực của internet, nhất là mạng xã hội, mạng điện thoại di động để truyền tải thông tin và tăng cường tương tác, chia sẻ với công nhân; phát triển hệ thống thông tin cơ sở và các thiết chế văn hóa để cung cấp, phổ biến thông tin đến công nhân”².

Thứ bảy, Cán bộ làm công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật và về công đoàn có vai trò hết sức quan trọng, quyết định đến chất lượng, hiệu quả của công tác tuyên truyền phổ biến. Nếu cán bộ tuyên truyền phổ biến có trình độ chuyên môn, có phương pháp tuyên truyền sinh động, hấp dẫn thì sẽ thu hút được đông đảo công nhân, lao động chú ý lắng nghe và khuyến khích đoàn viên và người lao động quan tâm đến chế độ chính sách pháp luật liên quan đến quyền, lợi ích của mình, góp phần quan trọng vào vận động thực hiện pháp luật. Do vậy, đòi hỏi cán bộ làm công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật phải nghiên cứu kỹ pháp luật lao động, công đoàn cũng như nắm vững lý luận, nghiệp vụ công tác công đoàn để lựa chọn nội dung, sử dụng phương pháp phù hợp, tư vấn hỗ trợ đoàn viên và người lao động có hiệu quả.

Cán bộ làm công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật và công đoàn quán triệt nhất quán đường lối chủ trương của Đảng, phương châm hoạt động công

(Xem tiếp trang 37)

² Dự thảo 9, Báo cáo BCH Tổng Liên đoàn LĐVN lần thứ XI, tại Đại hội CĐVN lần thứ XII, tr 17.

xa nhất có thể nhìn thấy mô tả, chữ viết giảng viên trình trên bảng không? Về âm thanh xem sinh viên ở mọi vị trí trong lớp học đều nghe rõ không? Sinh viên có chỗ ngồi hợp lý hay không? Nếu các điều kiện về cơ sở vật chất trên chưa đảm bảo cần phải điều chỉnh ngay. Giảng viên cần có một sơ đồ lớp học để tiện theo dõi và kiểm soát lớp. Đồng thời sử dụng Ban cán sự Lớp, Đoàn, các tổ trưởng nhằm đảm bảo các bài tập nhóm, thảo luận nhóm được triển khai và thực hiện tốt.

Năm là, sinh viên chủ động rèn luyện thói quen tự học, tự nghiên cứu, năng động trong việc tiếp nhận tri thức

Khối tri thức các môn lý luận chính trị rất đa dạng đó là những tri thức về các môn khoa học Mác-Lênin, đạo đức, pháp luật, đường lối, chính sách của đảng Cộng sản Việt Nam...do đó, để nắm vững hệ thống tri thức này, ngoài việc chuyên cần lên lớp và tập trung nghe giảng, tích cực tham gia thảo luận, sinh viên phải tạo cho mình thói quen tự học, tự nghiên cứu. Sinh viên cần nhận thức sâu sắc rằng, để trở thành giảng viên lý luận chính trị giỏi cần phải coi trọng cả hai yếu tố tri thức và kỹ năng sư phạm bởi vì dù người dạy có tri thức phong phú, uyên thâm đến đâu mà không có hoặc hạn chế kỹ năng sư phạm thì chất lượng bài dạy không cao. Vì vậy, các em phải tích cực học tập để chiếm lĩnh tri thức và không ngừng học hỏi, rèn luyện nghiệp vụ sư phạm để nâng cao năng lực giảng dạy sau này.

4. Kết luận

Nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị là vấn đề mà các cơ sở đào tạo và xã hội quan tâm. Bởi lý luận chính trị có vai trò rất quan trọng trong việc hình thành thế giới quan khoa học và nhân sinh quan tích cực cho công dân nói chung, người học nói riêng. Ngoài mục tiêu trang bị cho sinh viên kiến thức về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản, tình hình kinh tế - xã hội trong và ngoài nước, đạo đức, pháp luật... còn góp phần tạo nên những công dân sống có lý tưởng, biết tự trau dồi và rèn luyện bản thân, biết yêu thương con người, đồng loại. Do đó, hơn ai hết, giảng viên và sinh viên khối lý luận chính trị cần nhận thức vị trí, vai trò của mình trong xã hội để có trách nhiệm hoàn thiện bản thân trước yêu cầu của thực tiễn xã hội. Trong đó, nâng cao chất lượng dạy và học là điều kiện tiên quyết để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực giảng viên lý luận chính trị trong nay mai. □

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2007) *Nghị quyết Trung ương Ban Chấp hành Trung ương khóa X*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, trang 36,37.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2014) *Về việc tiếp tục đổi mới việc học tập lý luận chính trị trong hệ thống giáo dục quốc dân*, Kết luận số 94-KL/TW.
3. Nguyễn Văn Dũng (2015) *Mấy vấn đề đặt ra trong việc nâng cao chất lượng đào tạo giảng viên lý luận chính trị hiện nay*, Kỷ yếu Hội thảo Quốc gia: Nâng cao chất lượng đào tạo giảng viên lý luận chính trị hiện nay.
4. Kỷ yếu Hội thảo (2013), *Nâng cao chất lượng thực tập sư phạm*, Trường Đại học Quảng Bình.
5. Kỷ yếu Hội thảo cấp trường (2015), *"Đổi mới PPDH các môn Lý luận chính trị ở trường đại học, cao đẳng theo định hướng năng lực"*- Trường Đại học Sư phạm Huế.

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC TUYÊN TRUYỀN...

(Tiếp theo trang 32)

đoàn, phải sâu sát, gần gũi người lao động, nắm được những băn khoăn lo lắng, những bức xúc và tâm tư, nguyện vọng của đoàn viên để hướng những hoạt động công đoàn vào bảo vệ quyền, lợi ích của đoàn viên và người lao động. Mặt khác cán bộ tuyên truyền phải tạo được niềm tin và tranh thủ được sự ủng hộ của người sử dụng lao động để phối hợp hoạt động thực hiện nội dung này được tốt. "Phát triển lực lượng, làm tốt công tác cung cấp thông tin, hoàn thiện phương thức hoạt động của đội ngũ tuyên truyền miệng tại công đoàn cơ sở khu vực ngoài nhà nước có đông đoàn viên công đoàn. Xây dựng đội ngũ báo cáo viên có năng lực tuyên truyền là cán bộ công đoàn chuyên trách từ công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở trở lên. Hoàn thiện, tiếp tục phát triển "Tổ tự quản khu nhà trọ công nhân" ở các địa bàn tập trung người lao động để thật sự là hình thức tập hợp, hoạt động cần thiết của người lao động nơi cư trú"³. □

Tài liệu tham khảo

1. *Báo cáo tổng kết công tác công đoàn năm 2017 của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam*.
2. Trường Đại học Công đoàn (2015), *Giáo trình lý luận và nghiệp vụ công đoàn* (tập 1, 2, 3), Nxb Lao động, Hà Nội.
3. *Kết quả nghiên cứu đề tài cấp Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam: "Nội hàm công đoàn bảo vệ quyền, lợi ích cho đoàn viên, người lao động trong điều kiện hiện nay"* (Mã số: XH/TLĐ.2016.05).
4. Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (2013), *Tài liệu đào tạo cán bộ công đoàn cơ sở* (tập 1, 2), Nxb Lao động.

³ Tài liệu đã dẫn tr 18.